

Hoorcolleges

Pedagogiek | Universiteit Leiden

2026 - 2027

ULPE-2356-422 | €11,95

Tentamengericht | Overzichtelijke structuur

Sinds 1994 | Beoordeeld met een 8,2

| Slim
Academy

Join de appgroep van jouw studie!

Wat biedt de Whatsappgroep?

- Je kan al je vragen stellen over de studie
- Gebruik maken van exclusieve kortingscodes
- Op de hoogte te blijven van belangrijke updates
- Direct contact leggen met andere studenten uit jouw jaar
- Gratis samenvattingen, oefenvragen en meer!

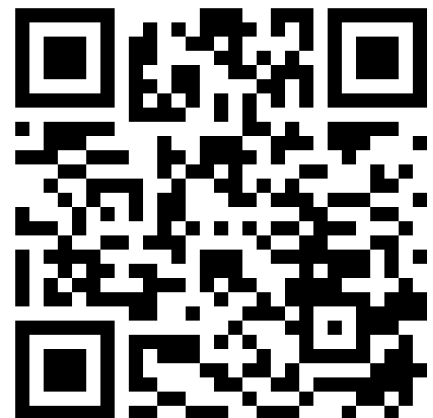

Join de groep in 3 stappen!

Stap 1: scan de QR code

Stap 2: zoek jouw universiteit

Stap 3: zoek je studie en join de groep!

Slim
Academy

Welkom bij Slim Academy!

Voor je ligt de **hoorcollege samenvatting** van het vak **Inleiding in de Psychologie**, dat je volgt in blok 1 van het eerste van de bachelor Pedagogische Wetenschappen aan de Universiteit Leiden.

Met Slim Academy willen we jou helpen slimmer te studeren. Dat doen we door de kern van de leerstof helder samen te vatten, complexe onderwerpen te versimpelen en je de juiste hulpmiddelen te geven om actief te oefenen. Voor een optimale voorbereiding op je tentamen raden we je aan gebruik te maken van ons volledige aanbod. Voor dit vak zijn de onderstaande producten beschikbaar.

Product	Inhoud	Content	Versies
Samenvatting Literatuur	De belangrijkste begrippen en theorieën met een heldere uitleg die is voorzien van voorbeelden over alle opgegeven tentamenstof.	Week 1 t/m 7	✓ App ✓ Papier
Samenvatting Hoorcolleges	Een overzicht van de belangrijkste punten die tijdens de hoorcolleges zijn behandeld, zodat je niets mist van de stof die aan bod is gekomen.	Week 1 t/m 7	✓ App ✓ Papier
Oefenvragen	Interactief oefenen in de leeromgeving. Zo kun je nagaan of je de stof volledig beheerst en weet je beter wat je kunt verwachten op het tentamen.	• 7 sets; • 250+ vragen	✓ App
Flashcards	Kaarten die je helpen om definities, schema's en kernbegrippen snel te herhalen, zodat je op een actieve manier leert en de stof sneller en beter onthoudt.	• 7 sets; • 150+ kaarten	✓ App

Contact

Heb je vragen over ons aanbod, de levering van je samenvattingen of iets anders? Neem gerust contact met ons op via **06 81 60 19 60** of stuur een e-mail naar **klantenservice@slimacademy.nl**.

Feedback geven

Kan je ons vertellen wat er mis is met de geselecteerde tekst?

Verstuur feedback

Fout gevonden?

Geef het door en wij zorgen dat de samenvatting snel wordt bijgewerkt!

Hoe werkt het?

- Selecteer de tekst
- Klik op het vlaggetje
- Verstuur je feedback

Deze samenvatting is alleen voor persoonlijk gebruik en mag niet worden gekopieerd of verspreid. De tekst is opgesteld naar eigen inzicht van de auteur en bedoeld als ondersteuning bij het studeren. Raadpleeg altijd de originele bronnen.

Digitale en papieren updates

Bij Slim Academy ontvang je **iedere week een digitale update van de samenvatting**. Aan het begin van het blok zijn nog niet alle lessen geweest, daarom vullen wij de samenvatting wekelijks aan zodra onze auteurs de nieuwste lesstof hebben gevolgd. Zo blijft de inhoud **actueel, betrouwbaar en van hoge kwaliteit**. Je hoeft dus niet te wachten tot het einde van het blok: elke week komt er een nieuw deel beschikbaar. In het onderstaande overzicht zie je **wanneer welke stof digitaal beschikbaar is**.

Later in het blok bundelen we alle wekelijkse updates tot één overzichtelijke, **papieren samenvatting**. Deze wordt op **13 oktober 2026** verstuurd en bevat **week 1 t/m 6**. Omdat **week 7** pas later in de lessen wordt behandeld, is dit onderdeel **uitsluitend digitaal in de app** beschikbaar. Komt er later in het blok nog nieuwe stof bij? Geen zorgen! Zodra die verschijnt, vatten we alles snel samen en sturen we een update in de app.

De verplichte tentamenstof komt uit het boek van Zimbardo, P.G., Johnson, R.L. & McCann, V. (2022). *Psychologie, een inleiding* (8e editie). Pearson Benelux BV.

	Stof	Datum
Week 1	Hoorcollege 1: Leren en omgeving	07-09-2026
Week 2	Hoorcollege 2: Biopsychologie, neurowetenschappen en de menselijke aard & hoorcollege 3: Sensatie en perceptie en vormen van bewustzijn	14-09-2026
Week 3	Hoorcollege 4: Leren en Omgeving	21-09-2026
Week 4	Hoorcollege 5: Geheugen & hoorcollege 6: Hoorcollege 6: Denken en intelligentie	28-09-2026
Week 5	Hoorcollege 7: Motivatie en emotie	05-06-2026
Week 6	Hoorcollege 8: Persoonlijkheid & hoorcollege 9: Stress, gezondheid, en welzijn	12-06-2026
Week 7	Hoorcollege 9: Sociale psychologie	19-06-2026

JOIN DE WHATSAPP GROEP

- ✓ Chat met jouw mede-studenten
- ✓ Stel al jouw (studie)vragen aan onze studie-experts
- ✓ Krijg extra oefenvragen om jouw kennis te testen
- ✓ Krijg gratis voorbeeldsamenvattingen

We wensen je veel succes met studeren en het behalen van je tentamens!

Team Slim Academy

Inhoudsopgave

Welkom bij Slim Academy!	1
Digitale en papieren updates	2
Inhoudsopgave	3
Week 1: Leertheorie	4
Hoorcollege 1: Leren en omgeving	4
Week 2: Biopsychologie & bewustzijn	8
Hoorcollege 2: Biopsychologie, neurowetenschappen en de menselijke aard	8
Hoorcollege 3: Sensatie en perceptie en vormen van bewustzijn	10
Week 3: Leren	15
Hoorcollege 4: Leren en omgeving	15
Week 4: Geheugen & intelligentie	19
Hoorcollege 5: Geheugen	19
Hoorcollege 6: Denken en intelligentie	22
Week 5: Motivatie en emotie	28
Hoorcollege 7: Motivatie en emotie	28
Week 6: Persoonlijkheid & stress	33
Hoorcollege 8: Persoonlijkheid	33
Hoorcollege 9: Stress, gezondheid, en welzijn	37
Week 7: Sociale psychologie	42
Hoorcollege 10: Sociale psychologie	42

Week 1: Leertheorie

Hoorcollege 1: Leren en omgeving

Introductie

Dit hoofdstuk komt overeen met de onderwerpen die in het eerste hoorcollege zijn besproken. De hoofdonderwerpen waren: klassieke conditionering, operante conditionering, straf, en sociaal leren. Dit sluit aan op hoofdstuk 4 van Zimbardo, P.G., Johnson, R.L. & McCann, V. (2022), *Psychologie, een inleiding* (8e editie), Pearson Benelux BV.

Skinner

Frederic Skinner schreef in 1948 *Walden Two*, een boek over onder andere beter onderwijs, gratis kinderopvang, gelijke rechten voor man en vrouw, beter zorgsysteem, en een milieuvriendelijke samenleving. Hij beschreef zijn ideeën over hoe je dit kon behalen. Zijn ideeën waren niet erg succesvol voor het veranderen van de samenleving, maar ze waren wel effectief voor onder meer:

- Angst & fobie;
- Verslavingszorg;
- Sport;
- Onderwijs;
- Slaap;
- Bedplassen;
- ADHD.

Klassieke conditionering

Een **ongeconditioneerde respons (UR)** is niet geleerd gedrag dat volgt op een **ongeconditioneerde stimulus (US)**. Voedsel is bijvoorbeeld een US die de UR van speekselaanmaak uitlokt. Deze relatie is ontstaan door genetica en evolutie, en noemen we ook wel reflexen. Bij dit soort reflexen kun je gewend raken aan de stimulering, waarna de respons zwakker wordt, dit wordt **habituatie** genoemd. Bij **klassieke conditionering** wordt er door de associatie tussen een US en een nieuwe stimulus, een reactie aangeleerd. De nieuwe stimulus wordt in combinatie met de US gepresenteerd, waarop de UR komt die hoort bij de US. Wanneer na een aantal herhalingen alleen de nieuwe stimulus wordt gepresenteerd (zonder de US), blijft dezelfde respons optreden. De nieuwe stimulus is nu de **geconditioneerde stimulus (CS)** en de respons op deze stimulus is de **geconditioneerde respons (CR)**. Ook kan de CR op een gegeven moment worden uitgelokt door een stimulus die lijkt op de CS, dit heet **generalisatie**.

Emoties kunnen ook via conditionering worden aangeleerd. Het bekendste voorbeeld hiervan is *Little Albert*. Deze baby werd geleerd om bang te worden voor witte ratten door de presentatie hiervan herhaaldelijk te combineren met een hard geluid.

Een respons kan ook 'uitsterven': wanneer de CS herhaaldelijk wordt gepresenteerd zonder de originele stimulus (**flooding**), kan de CR verzwakken en zelfs verdwijnen. Dit heet **extinctie**.

Hogere orde conditionering

Bij **conditionering van de hogere orde** wordt eerst de US met de CS gecombineerd, waardoor uiteindelijk de CS een CR oproept. Vervolgens wordt deze CS gecombineerd met weer een nieuwe stimulus, de stimulus van de tweede orde. Uiteindelijk roept deze nieuwste stimulus ook de CR op. Bij mensen kun je tot zes stappen toevoegen. Hoe langer de ketting wordt, hoe zwakker de respons.

Operante conditionering

Bij **operante conditionering** wordt het idee aangenomen dat gedrag kan worden aangeleerd/afgeleerd door bekrachtiging. Gedrag neemt in frequentie toe door positieve of negatieve bekrachtiging. Let op, positieve bekrachtiging is niet hetzelfde als beloning. Een voorbeeld van **positieve bekrachtiging** is:

Kind voert bepaalde handeling uit → kind krijgt snoepje → kind toont gedrag vaker.
Een voorbeeld van **negatieve bekrachtiging** is:

Je hebt het koud → je trekt je jas aan → je leert dat je het met jas niet koud krijgt.

Shaping

Gedrag kan ook in kleine stappen worden aangeleerd, dit heet **shaping**. Hierbij bekrachtig je dus wanneer er een deel van de volledige gewenste handeling wordt uitgevoerd, niet pas als de volledige handeling wordt uitgevoerd.

Extinctie

Bij operante conditionering kan ook **extinctie** voorkomen. Dit vindt plaats wanneer er herhaaldelijk geen bekrachtiging is na het uitvoeren van bepaald gedrag. Wanneer een kind herhaaldelijk niet wordt beloond voor gedrag waar hij eerder wel voor werd beloond, kan het gebeuren dat hij besluit dat gedrag niet meer te vertonen.

Intermitterende bekrachtiging is beter bestand tegen extinctie. Bij dit type bekrachtiging wordt niet iedere respons bekrachtigd, maar regelmatig wel. Het kind weet niet wanneer zijn handeling bekrachtigt, gaat worden en dus blijft hij het uitvoeren in de hoop dat het die keer bekrachtigt wordt. Wanneer dit vaak genoeg het geval is, zal hij geneigd worden om het gedrag te herhalen.

Bekrachtigingsschema's

Een bekrachtiging kan **fixed ratio** zijn, hierbij is het duidelijk na hoeveel herhalingen het gedrag bekrachtigt gaat worden. Een bekrachtiging kan ook **variable ratio** zijn, hierbij weet iemand niet exact na hoeveel herhalingen zijn gedrag bekrachtigd gaat worden. Daarnaast kan een bekrachtiging **fixed interval** zijn, hierbij is het duidelijk hoeveel tijd er zit tussen de bekrachtigingen. Bovendien kan een bekrachtiging **variable interval** zijn, hierbij weet je niet hoeveel tijd er zit tussen de bekrachtigingen. De termen *fixed* en *variable* gaan dus over of iets wel of niet vaststaat. De termen *ratio* en *interval* gaan over wat er wel of niet vaststaat, bij *ratio* is dit het aantal herhalingen en bij *interval* is dit de hoeveelheid tijd.

Primaire en secundaire bekrachtigers

Er zijn twee verschillende soorten bekrachtigers. **Primaire bekrachtigers** zijn van biologische waarde. Denk hierbij aan eten, drinken, en voortplanting. **Secundaire bekrachtigers** worden een bekrachtiger door aangeleerde associatie, het bekendste voorbeeld hiervan is geld. Dit geeft namelijk toegang tot bekrachtigers, omdat je er dingen mee kan kopen. Een economie gebaseerd op secundaire bekrachtigers heet een **token economie**.

Soorten straf

Een **positieve straf** is het toedienen van een aversieve stimulus na een respons waardoor gedrag vermindert, denk bijvoorbeeld aan pijn. Een **negatieve straf** is het weghalen van een positieve stimulus na een respons, waardoor gedrag vermindert. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een *time-out* of het afpakken van een spelcomputer.

Effectiviteit

Straf kan effectief zijn, maar het kan ook leiden tot:

- *Learned helplessness*: het stoppen met proberen negatieve situaties te vermijden omdat iemand heeft geleerd te verwachten dat hij iets fout doet/zijn acties negatieve consequenties hebben;
- Vluchtgedrag en/of agressie.

Ook kan straf oneerlijk worden toegepast, en zijn er ethische kwesties rondom wanneer straf terecht is en welke straffen legitiem zijn.

Sociaal leren

Volgens de **Sociaal Leren Theorie** van Bandura wordt gedrag niet aangeleerd door conditionering, maar omdat kinderen het oppikken van de mensen om hun heen. **Modeling** is wanneer kinderen gedrag dat ze zien, bijvoorbeeld bij hun ouders, kopiëren. Er zijn veel discussies over media en sociaal leren. Er zijn vooral zorgen over dat kinderen problematisch gedrag dat ze in games of films zien, gaan overnemen.